

Politika

Čehijas Republika ir parlamentāra, demokrātiska republika. Valsts galva ir prezidents un valdības galva ir premjerministrs. Likumdevējs ir divpalātu parlaments, kas sastāv no deputātu palātas un senāta.

Izpildvara

Prezidents ir valsts galva un viņa pilnvaras nosaka konstitūcija. Parlaments ievēl prezidentu uz 5 gadiem. Prezidentu var ievēlēt uz diviem termiņiem pēc kārtas. Par prezidentu var kļūt persona, kas ir Čehijas Republikas pilsonis un sasniedzis 40 gadu vecumu. Prezidents izvirza un atsauc no amata premjerministru un citus valdības pārstāvjus, izvirza Konstitucionālās tiesas tiesnešus, priekšsēdi un vietniekus, kā arī ieceļ amatā Čehijas Nacionālās bankas padomes locekļus u.c. amatpersonas. Prezidents ir armijas virspavēlnieks, kas pārstāv valsti starptautiski, vada sarunas un ratificē starptautiskās vienošanās. Prezidents drīkst pieprasīt likumdošanas aktus (izņemot konstitucionālos) otrreizējai izskatīšanai.

Čehijas Republikas valdība ir galvenā izpildvaras institūcija. Valdības galva ir premjerministrs. Valdības sastāvā ir 14 ministri, 2 ministri bez portfeļa un valdības likumdošanas padomes vadītājs.

Likumdošanas vara

Likumdevēja varu Čehijas Republikā īsteno divpalātu parlaments: deputātu palāta un senāts. Deputātu palātā ir 200 deputātu, kas ievēlēti uz četriem gadiem pēc proporcionālās pārstāvniecības sistēmas. Deputātu palātā iekļūst deputātu kandidāts, kas pārvarējis 5% vēlēšanu barjeru. Čehijā ir 14 vēlēšanu apgabali, kas atbilst valsts administratīvajam dalījumaam.

Senātā ir 81 senators, kurus ievēl uz sešiem gadiem no vienmandāta vēlēšanu apgabaliem divās vēlēšanu kārtās. Senāta vēlēšanas nav populāras iedzīvotāju vidū, pirmajā kārtā parasti piedalās 30% un otrajā - 20% vēlētāju.

Vēlēt drīkst Čehijas Republikas pilsonis, kas sasniedzis 18 gadu vecumu. Deputātu palātā var ievēlēt balsstiesīgu Čehijas Republikas pilsoni, kas sasniedzis 21 gada vecumu. Senātā var ievēlēt balsstiesīgu Čehijas Republikas pilsoni, kas sasniedzis 40 gadu vecumu.

Tiesu vara

Čehijas Republikā likumdevēja vara, izpildvara un tiesu vara ir neatkarīgas institūcijas. Tiesu varu valstī īsteno tiesas atbilstoši valsts konstitūcijai un likumiem, kā arī spēkā esošajiem starptautiskajiem līgumiem un vienošanās.

Konstitucionālā tiesa sastāv no 15 tiesnešiem, kurus ieceļ prezidents.

Čehijas Republikas tiesību sistēmas hierarhiskās struktūras pamatu veido konstitūcija un citi konstitucionālie likumi, kuriem ir vislielākais juridiskais spēks. Pārējie likumi nedrīkst būt pretrunā ar konstitūciju.

ES Kopienas tiesību aktu pārākuma princips tiek ievērots tāpat kā pārējās dalībvalstīs, kas nosaka nacionālās likumdošanas piemērošanu Eiropas tiesību aktiem.

Lai starptautiskie nolīgumi kļūtu par tiesību sistēmas sastāvdaļu un saistošiem Čehijas Republikai, parlamentam tie jāratificē. Republikas prezidents ratificē starptautiskus nolīgumus.

Administratīvais iedalījums

Čehijas Republika iedalās 13 novados (*kraj*) un galvaspilsētā. Tie ir Prāga, Vidusčehijas apgabals, Dienvidčehijas apgabals, Plzeņas apgabals, Karlovi Varu apgabals, Ūstu apgabals, Liberecas apgabals, Hradeckrāloves apgabals, Pardubices apgabals, Visočinas apgabals, Dienvidmorāvijas apgabals, Olomoucas apgabals, Morāvijas - Silēzijas apgabals, Zlīnas apgabals.